

Ἄρχιμ. ΔΙΟΝ. ΠΑΠΑΝΙΚΟΛΟΠΟΥΛΟΥ

ΕΡΜΗΝΕΙΑ ΤΟΥ Α' ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ
ΤΟΥ ΙΕΡΟΥ ΒΙΒΛΙΟΥ ΤΗΣ ΡΟΥΘ
ΕΡΜΗΝΕΙΑ ΤΩΝ ΙΕΡΩΝ ΚΕΙΜΕΝΩΝ

(Συνέχεια ἐκ τοῦ προηγουμένου).

Ἄλλ' ἐννοεῖται ὅτι ἡ ζωὴ αὐτῆ ἦτο τοῦ λοιποῦ ἀνυπόφορος διὰ τὴν ἀγαθὴν καὶ θεοσεβῆ Ἰσραηλίτιν Νωεμὶν μετὰ τὸσαῦτα ἀνεπανόρθωτα δυστυχήματα!

Τὰ δυστυχήματα ταῦτα τῆς Νωεμὶν τινὲς τῶν ἐρμηνευτῶν ἀπέδωκαν, ὡς τιμωρίαν προερχομένην ἀπὸ τῆς θείας δικαιοσύνης, διότι παρεδέξατο, καθ' ὃ μήτηρ, νὰ νυμφευθῶσιν οἱ δύο υἱοὶ αὐτῆς γυναῖκας ἐθνικᾶς, εἰδωλολάτριάς καὶ ἄλλοφύλους, ἐν ᾗ ὄφειλε νὰ ἐμποδίσῃ τὴν τοιαύτην παράνομον ἐπιγαμίαν. Ἐμβριθέστερον ὁμως ἐρευνῶντες τὰς αἰτίας, καὶ πρὸ πάντων τοὺς τελικοὺς σκοποὺς τῆς θείας Προνοίας, ἀνευρίσκομεν, ὅτι ἐν τούτῳ ἐπληροῦτο μέγα σχέδιον καὶ ὑψηλὸς σκοπὸς πρὸς συντέλεσιν σωτηριώδους γεγονότος. Μεμφίμοιροι δέ τινες καὶ μάλιστα ἐκ τῶν χριστιανῶν πολλάκις ἐπαναλαμβάνουσι μετὰ πικρίας καὶ ἀδημονίας, διατὶ τάχα ὁ Θεὸς τὸν μὲν πτωχὸν καὶ δίκαιον καὶ θεοσεβῆ παιδεύει, τὸν δὲ πλούσιον καὶ ἄδικον καὶ ἀσεβῆ πλουτίζει καὶ τρόπον τινὰ εὖνοεῖ; διατὶ τὴν πτωχὴν καὶ ἀγαθὴν Νωεμὶν κατέστησε χήραν καὶ ὄρφανὴν ἐν μέσῳ ξένου καὶ ἄλλοφύλου κόσμου; Τὸ ζήτημα τοῦτο οὐδέποτε θὰ δυνηθῶμεν νὰ λύσωμεν κατ' ἀνθρώπινον συλλογισμόν, ἐὰν δὲν καταφύγωμεν εἰς τὸ μέγα πρόγραμμα τοῦ σχεδίου τῆς ἀνθρώπινης ἀπολυτρώσεως. Τὸ καθ' ἡμᾶς φρονοῦμεν, ὅτι ὁ ἀνθρώπινος λογισμὸς οὐδέποτε χωρεῖ νὰ κατανοήσῃ ὅσα ἀναφέρονται εἰς τὰς ἀρρήτους καὶ μυστηριώδεις βουλὰς τῆς θείας Προνοίας.

Μόνον ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ ἐξηγεῖ πρὸς ἡμᾶς τὰς δυσκολίας ταύτας καὶ δίδει τὴν ἀληθῆ λύσιν τῶν τοιούτων ζητημάτων τῆς πίστεως. Ἡ Ρουθ ἦτο προωρισμένη ἀνωθεν, ἕνεκα τῶν πολλῶν αὐτῆς ἀρετῶν, καὶ περ ἐθνικῆ, νὰ χρηματίσῃ προμάμηι τοῦ Δαυὶδ καὶ ἔνδοξος προμήτωρ τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ. Ὅλα λοιπὸν τὰ τότε συμβεβηκότα, καὶ ὀλόκληρος ἡ οἰκογένεια τοῦ Ἑλισμέλεχ μετὰ τῶν υἱῶν, τῆς εὐσεβοῦς Νωεμὶν καὶ ἡ ἀτεκνία ἐπεσυνέβησαν, ὅπως ἡ Ρουθ γνωρίσῃ τὸν ἀληθινὸν Θεόν, ἀσπασθῇ τὴν

Μωσαϊκὴν Θρησκείαν καὶ συγκαταριθμηθῇ ἐν τῇ γενεαλογίᾳ τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ.

Ἄς ἀναθέωμεν λοιπὸν ἡμᾶς αὐτοὺς, ἀγαπητοί, εἰς τὰς εὐτυχεῖς ἢ δυστυχεῖς περιστάσεις τοῦ βίου ἡμῶν εἰς τὴν φιλόανθρωπον Θεῖαν Πρόνοιαν, καὶ ἅς παύωμεν ζητοῦντες, τὸ διατὶ καὶ τὴν λύσιν τῶν ζητημάτων, τῶν κειμένων ὑπεράνω τῆς ἀνθρώπινης δυνάμεως, τῶν εὐρισκομένων πολὺ μακρὰν τῆς ἀνθρώπινης διανοίας καὶ καταλήψεως. Ἄς κλίνωμεν μᾶλλον τὸν αὐχένα τῆς ψυχῆς καὶ τοῦ σώματος ἐνώπιον τῆς Θείας Μεγαλωσύνης ἐν ταπεινώσει ψυχῆς καὶ τότε ὁ νοῦς ἡμῶν καταλαμφθεὶς, θὰ πεισθῇ, ὅτι ὁ Θεὸς ἐνεργεῖ πάντα πρὸς τὸ ἡμέτερον συμφέρον, πρὸς σωτηρίαν τῆς ψυχῆς ἡμῶν.

Ἡ ΑΦΕΛΕΙΑ ΚΑΙ Ἡ ΑΠΛΟΤΗΣ ΤΩΝ ΗΘΩΝ ΕΙΝΑΙ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΑΙ ΑΡΕΤΑΙ ΠΛΟΥΣΙΩΣ ΑΜΟΙΒΟΜΕΝΑΙ

Ἐγκαταλειφθεῖσα ἡ εὐσεβὴς Νωεμὶν μόνῃ ἐν τῇ χηρείᾳ αὐτῆς καὶ ἀπροστάτετος ἐν ξένη χώρα καὶ ἐν μέσῳ ξένου καὶ ἄλλοφύλου λαοῦ, μόνους συντρόφους ἔχουσα τὰς δύο αὐτῆς νύμφας, τὴν Ὀρφά καὶ τὴν Ρουθ, ἀπεφάσισεν ὀριστικῶς νὰ ἐπιστρέψῃ εἰς τὴν πατρίδα αὐτῆς, τὴν Ἰουδαίαν, διότι ἤκουσεν, ὅτι ὁ Θεὸς ἐπεσκέψατο τὸν Λαὸν αὐτοῦ καὶ ἡ γῆ ἔδωκε τὸν καρπὸν αὐτῆς πρὸς τροφήν. Ἐξίστορει δὲ ἡ Ἄγ. Γραφὴ οὕτω τὴν ἐπιστροφὴν τῆς Νωεμὶν.

«Καὶ ἀνέστη αὕτη καὶ αἱ δύο νύμφαι αὐτῆς καὶ ἐπέστρεψαν ἐξ ἀγροῦ Μωάβ, ὅτι ἐπέσκειπται Κύριος τὸν Λαὸν αὐτοῦ δοῦναι αὐταῖς ἄρτους. Καὶ ἐξῆλθεν ἐκ τοῦ τόπου, οὗ ἦν ἐκεῖ, καὶ αἱ δύο νύμφαι αὐτῆς μετ' αὐτῆς. Καὶ ἐπορεύοντο ἐν τῇ ὁδῷ τοῦ ἐπιστρέφαι εἰς τὴν γῆν Ἰούδα.»

Ἡ ὅλη ἔννοια τοῦ ἱεροῦ τούτου κειμένου εἶναι ἀπλουστάτη, ἐμφαίνει δὲ τὴν σταθερὰν ἀπόφασιν τῆς Νωεμὶν νὰ ἐπιστρέψῃ εἰς τὴν πατρίδα αὐτῆς. Ἡ Νωεμὶν ζήσασα ἐπὶ δεκαετίαν καὶ ἐπέκεινα ἐν μέσῳ λαοῦ ἄλλοφύλου καὶ ἄλλοθρήσκου, ἔχουσα συνοίκους τὰς δύο νύμφας αὐτῆς, δὲν ἐλησμόνησεν οὐδ' ἐπὶ μιᾷ στιγμῇ οὐδ' ἐπὶ οἷᾳ δήποτε ἀφορμῇ τὴν πατρίδα, ἢ τὸ ἔθνος, ἢ τὴν ἱερὰν θρησκείαν τῶν πατέρων αὐτῆς. Ἀπ' ἐναντίας διέσωζε ζωηρὰ τὰ ἱερὰ ταῦτα συναισθήματα, δι' ὃ καὶ εὐρισκομένη ἐν τῇ χώρᾳ Μωάβ, ἅμα ἤκουσεν, ὅτι ὁ Θεὸς ἐπεσκέψατο καὶ εὐσπλαγχνίσθη τὸν λαὸν αὐτοῦ, τὸν Ἰουδαϊκόν, καὶ ἔπαυσεν ἡ πείνα, ἢ δὲ γῆ ἔδωκε τοὺς καρποὺς αὐτῆς πρὸς τροφήν, εὐθύς ἡ Νωεμὶν ἀπεφάσισε καὶ ἠτοιμάσθη, αὐ-

τή και αἱ δύο νύμφαι αὐτῆς, νὰ ἐπιστρέψῃ ἐκ τῆς χώρας τῶν Μωαβιτῶν εἰς τὴν ἰδίαν αὐτῆς Πατρίδα. Αἱ δύο αὐτῆς νύμφαι καὶ τοὶ ἀλλόφυλλοι, ὡς ἐρρέθη, ἠγάπων εἰλικρινέστατα καὶ ἐσέβοντο ὑπερβολικὰ τὴν πενθερὰν αὐτῶν. Διαμένονσαι δὲ πάντοτε πλησίον αὐτῆς ἐπεθύμουν νὰ ἀνακουφίζωσι τὴν χρεῖαν καὶ τὴν ὄφρα-νεῖαν τῆς πενθερᾶς αὐτῶν.

Ἐν τούτοις ἡ Νωεμὶν ἀποφασίσασα νὰ ἐπιστρέψῃ εἰς τὴν Ἰουδαίαν, ἐξῆλθεν «ἐκ τοῦ τόπου, οὗ ἦν ἐκεῖ» εἴτε ἐκ τῆς οἰκίας δηλαδὴ ἔνθα κατῴκει, ἢ μᾶλλον ἐκ τοῦ χωρίου, ἐν ᾧ διέμενεν, ἠκολούθησαν δὲ αὐτὴν καὶ αἱ δύο νύμφαι αὐτῆς, μὴ θελήσασαι ν' ἀποχωρισθῶσι τῆς σεβαστῆς αὐτῶν πενθερᾶς καὶ μητρῶς. «Καὶ ἐπορεύοντο ἐν τῇ ὁδῷ τοῦ ἐπιστρέψαι εἰς τὴν γῆν Ἰούδα». Ἡ Ὁρφὰ καὶ ἡ Ρουθὴ δὲν ἠθέλησαν ποσῶς νὰ ἐγκαταλείψωσι τὴν Νωεμὶν οὐδὲ νὰ πείσωσιν αὐτὴν νὰ παραμείνῃ ἐν τῇ γῇ Μωάβ, τοῦναντίον ἔδειξαν ἀμφοτέρωι μεγάλην προθυμίαν καὶ εὐχαρίστησιν νὰ ἀκολουθήσωσι τὴν πενθερὰν αὐτῶν καὶ νὰ ὑποβληθῶσι μετ' αὐτῆς εἰς τοὺς κόπους καὶ τοὺς κινδύνους τῆς ἐπιστροφῆς. Ἀλλὰ καὶ ἡ Νωεμὶν εὐθύς ἐξ ἀρχῆς παρεδέχθη τὴν προθυμίαν καὶ εὐχαρίστησιν, τὴν ὅποιαν ἡ Ὁρφὰ καὶ ἡ Ρουθὴ ἔδειξαν πρὸς αὐτὴν, ἐπομένως καὶ τὴν πολλὴν αὐτῶν ἀγάπην· διὰ τοῦτο καὶ ἀνεχώρησαν καὶ αἱ τρεῖς ὁμοῦ ἐκ τοῦ τόπου τῆς διαμονῆς αὐτῶν, καὶ ἐπορεύοντο τὴν ὁδὸν νὰ ἐπιστρέψωσιν εἰς τὴν Ἰουδαίαν. Ἀλλ' ὅμως δὲν εἶχον προχωρήσει ἐπὶ πολὺ, ὅτε ἡ Νωεμὶν μετέβαλε γνώμην περὶ τῆς ἐλεύσεως αὐτῶν εἰς τὴν Ἰουδαίαν, δι' ἣ καὶ ἤρξατο προτρέπουσα αὐτὰς νὰ ἐπιστρέψωσι εἰς τὰς μητρικὰς αὐτῶν οἰκίας.

«Καὶ εἶπε Νωεμὶν ταῖς δυσὶ νύμφαις αὐτῆς. Πορεύεσθε δὴ, ἀποστράφητε ἐκάστη εἰς τὸν οἶκον μητρὸς αὐτῆς. Ποιῆσαι Κύριος μετ' ἡμῶν ἔλεος καθὼς ἐποιήσατε μετὰ τῶν τεθνηκότων καὶ μετ' ἐμοῦ. Ἄφη Κύριος ὑμῖν καὶ εὗρητε ἀνάπαυσιν ἐκάστη ἐν οἴκῳ ἀνδρὸς αὐτῆς, καὶ κατεφίλησεν αὐτάς. Καὶ ἐπήραν τὴν φωνὴν αὐτῶν καὶ ἐκλαυσαν καὶ εἶπαν αὐτῇ. Μετὰ σοῦ ἐπιστρέφομεν εἰς τὸν λαόν σου».

(ἀκολουθεῖ)

ΓΝΩΜΑΙ ΣΟΦΩΝ

Ἐν τῇ δικαιοσύνῃ ὑπάρχει συλῆδον πάσα ἀρετὴ.
Αριστοτέλης
 Ἐσχάτη ἀδικία εἶναι τὸ νὰ φαίνεται τις ὅτι εἶναι δίκαιος ἐν ᾧ δὲν εἶναι.
Πλάτων
 Μηδένα μηδέποτε νὰ δικάσῃς πρὶν ἀκούσῃς τὴν ἀπο-

ΣΤΗΛΗ ΔΙΗΓΗΜΑΤΩΝ ΤΑ ΚΟΥΚΙΑ ΤΟΥ ΔΙΑΒΟΛΟΥ

Ἐνα κοπάδι αἰγῶν ἠκολούθει μίαν ἡμέραν πειθῆ-νιον τὸν ὁδηγόν του τόσον διὰ τῶν μᾶλλον σχολίων ὁρῶντων, ὅσον καὶ διὰ τῶν μᾶλλον πολυσυχνάστων μεγάλης τιμῆς πόλεως. Ἐἴτε δεξιὰ εἴτε ἀριστερὰ ἐπήγαι-νεν ἐκεῖνος, εἴτε ἀνήρχετο, εἴτε κατήρχετο τὰ ζῆα του ἀκολουθοῦσαν πάντοτε τὸ ταχύ του βῆμα. Οἱ διαβάται ἐσταματοῦσαν θαυμάζοντες πῶς ἔκαμε τόσον πειθαρχικὰ τὰ δύστροπα ἐκεῖνα καὶ ἄλογα ζῆα. Τέλος ἐφίλα-σεν ἔμπρὸς εἰς μίαν θύραν, τὴν ὅποιαν ἤνοιξε. Τὸ κοπάδι τὸ ἠκολούθησε καὶ ἐκεῖ, ὕστερον δὲ ἀπὸ ὀλίγας στιγμᾶς ἐξῆλλε μόνος του.

— Ἐπάτέ μου, τῆ εἶπε τότε ἕνας διακότης, πῶς ἠμ-πορεῖτε νὰ ὁδηγήτε τόσον εὐκόλῃ τὸ μεγάλο αὐτὸ κοπάδι; Πρέπει νὰ κατέχητε κανένα μυστικόν.

Ἀπλοῦστατον, εἶπεν ὁ ὁσκόζ. Βλέπετε αὐτὸν τὸν σάκκον μὲ κοουκιά, τὸν ὅποιον κρατῆν ὑποκάτω ἀπὸ τὸ ἐπανωφόρι μου; Ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν ἀφήνω νὰ πέ-φτουν μερικὰ ἀπ' αὐτά. Καὶ διὰ τοῦ μέσου τούτου αὐτὰ τὰ ζῆα μὲ ἠκολούθουν εἰς τὴν ἀκρὰν τοῦ κόσμου.

— Καὶ ποῖα εἶναι ἡ θύρα αὐτή, διὰ τῆς ὅποιας εἰσώρμησαν;

— Ἡ θύρα τοῦ σφαγείου.

— Ἀπαξ καὶ εἰσῆλθον ἐκεῖ, νομίζω ὅτι δὲν τοῖς δίδετε πλέον κοουκιά.

— Ὅχι βέβαια εἰς τὸ σφαγεῖον μέσα ὅν ἔχει πλέον κοουκιά. Ἀφοῦ τὰ βάλω μέσα, ὁ σκοπός μου ἐξεπλη-ρώθη, καὶ τὰ κοουκιά μου τὰ φυλάττω δι' ἄλλα πλέον γίδια.

Παρόμοιον τι ἀκριβῶς δὲν συμβαίνει καὶ εἰς τὸν κό-σμον; Ὁ διάβολος δὲν θιάζει κανένα ἀντὶ κοουκίων ὅ-μως σκορπίζει θέλγητρα καὶ δολιώματα εἰς τὸν δρόμον τὸν φέροντα πρὸς τὸν Ἄδην. Εἰς τὸν ἕνα παρουσιάζει ψυχοβλαβῆς τι ἀνάγνωσμα, εἰς τὸν ἄλλον ἠθοφθόρον θαι-σκέδασιν καὶ εἰς ἄλλον εἰκόνα τινα ἄσπερνον. Εἰς τὴν δεῖνα νέαν κόρην κάποιον καλλωπισμόν· εἰς τὸν τάδε νέον ἕνα ποτήρι οἶνον πνεύματος· εἰς τὸν ἄλλον ἕνα εἰ-σιτήριον θεάτρον· εἰς ἐκεῖνον ἐκεῖ ὀλίγον χρυσόν.

Ἐνα κοῦκι δὲν εἶναι ἐπιβλαβές καὶ ἐπικίνδυνον μο-νάχον του καὶ ὅμως δι' αὐτοῦ τὸ κοπάδι ὁδηγῆθη εἰς τὸ σφαγεῖον· τὸ ἴδιον συμβαίνει καὶ εἰς πολλὰ ἰδικὰ μας πράγματα· ἀβλαβῆ κατὰ τὸ φαινόμενον, γίνονται ἐν τούτοις ἀρχὴ τῆς καταστροφῆς μας. Βαδίζομεν, καὶ ὁ διάβολος μᾶς σύρει ὀπίσω του προσφῆρων ὡς δολιώματα περισσοτέρους χορούς, περισσότερα θεάματα, περισσό-τερα γλέντια, ὠραιότερα τουαλέττας, περισσότερον χρέμα, πλείονας ἡδονάς. Καὶ τὸ τέλος; Ἡ ὀλεθρία θύρα κλείεται ὀπίσω μας, ἐξακολουθεῖ νὰ παγιδεύῃ ἄλ-λους μικροὺς μὲ τὰ κοουκιά του.

λογίαν ἀμφοτέρων τῶν μερῶν.

Ὁ μηδέποτε ἀδικῶν δὲν ἔχει χρεῖαν οὐδενὸς νό-μου.

Τῶν μεγάλων ἀνδρῶν μεγάλα εἶναι αἱ παρὰ τοῦ Θεοῦ τιμωραὶ.

Ἔστι δίκης ὀφθαλμὸς ὅς τὰ πανθ' ὄρα.

Ἡολόδος

Πλάτων

Ἡρόδοτος